

Nyíracsád: egy lakos három és félszer

A faluból most keveset látni. Este van, s ráadásul hideg, esős idő. A gépkocsi jégvártyával bevont tócsákat fröccsent széjjel, miközben Adony felől Nyíracsád szívéhez ér. Hat óra körül már csak itt lüktet némi élet. A művelődési házba gyülekeznek az emberek, oda veszik az irányt azok is, akik eddig a szomszédos étteremben mulatták a lomha esti időt. Pálffy Józsefet várják most politikai tájékoztatóra, ezért is jöttek el vagy százötvenen-kétszázan. A Magyarország fő-szerkesztője ma este azonban éppen riportert keres a televízió képernyőjén. Amikor telefonon kimentette magát, megígérte, hogy legközelebb tiszteletdíj nélkül áll az intézmény rendelkezésére. A népművelőnek, persze, ez most kevés vigasz. Leizzadt már reggel, s azóta fő a feje, hogyan is tartsa meg az érdeklődőket.

Végül egy hajdú-bihari újságíró t sikerül rávennie a külpolitikai fórum megtartására. Az acsádi emberek arcán az első percekben csalódottság tükröződik, de a téma érdekessége, a tájékoztató őszintesége csakhamar kárpótolja őket. Az este hatkor kezdődő ankét résztvevőinek még nyolckor is vannak kérdéseik. Lengyel helyzet, fegyverkezés, neutronveszély, román gazdaság, energiaárak, regresszió a nyugati országokban — már a kérdések alapján is bizvást képet lehet alkotni a 4800 lelkes község lakóinak általános műveltségéről, tájékozottságáról.

Málna vagy műsor?

De mit ad ehhez a művelődési ház? Fölveheti-e a versenyt a sajtóval, a kényelmes otthoni fotelekből nézhető televízióval vagy a Debrecenbe dolgozni járók elé a megyeszékhelyen tároló — sőt, olykor a munkahelyek által külön szervezett — művelődési, szórakozási lehetőségekkel? A falu keresőképes lakosságának fele ugyanis reggel, este buszozik: a GÖCS, a BARNEVAL, a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat és a Közútépítő Vállalat a munkahelyük. Az otthon maradók se igen dúskálnak a szabad időben. A háztájiban — lévén Nyíracsád a málna, a dohány és az uborka falva — van munka épp elég. Nyáron még éjfélkor is sort állnak az emberek a felvásárlóhelyek előtt — próbálja ilyenkor a művelődési ház elcsalogatni onnan őket...

Télen kell tehát „megfogni” az embereket — kínálgatik a következtetés, bár Lájér József, a művelődési ház igazgatója régen erre a felismerésre alapozva állítja össze a kínálatot. A program, amit a kezembe nyom, az éppen tartó népfrothetek rendezvényeit tartalmazza. Építési nap, mezőgazdasági kisfilmek estje, külpolitikai fórum, ifjúsági és pedagógiai nap, gyógyvizek kiállítása és kóstolója, divatbemutató, tájékoztató a mezőgazdasági termékek idei felvásárlási áráiról, előadás a harmonikus családi életről — február utolsó és március első hetében egyebek között ezzel várta a művelődési otthon a falubelieket.

És ha már a számoknál tartunk, mondjuk el, hogy 1981-ig évente tíz-tizenkétezer keresték fel a nyíracsádi művelődési házat, tavaly viszont már kevés híján tizenkilencezer látogatója volt. Ez azt jelenti, ha az átlagot számoljuk, hogy egy lakos három és félszer fordul meg itt. Igaz, az ide betérők felét a bálázók adják. Hét végeken az itt már törzsvendégként játszó debreceni együttes, a D-vitamin zenéjére kétszázötven-háromszáz fiatal kerül elő, köztük sokan Nyíradonyból, Vámospércsről, Nyírmártonfalváról és a szabolcsi Nyírlugosról is. A táncos rendezvény fontossága mellett szól az is, hogy — ha a bérleti díjakat nem számoljuk — ez „tartja el” a művelődési házat. Lájér Józsefék egyébként évente 430—450 ezer forinttal gazdálkodnak, és nem is akárhogy: az egy lakosra jutó tanácsai közművelődési támogatás a megyében itt volt a legkevesebb, egységnyi összegre meg is itt esett a legtöbb bevétel.

„Nem lehet beletörödni...”

Késő van már ahhoz, hogy tovább vesszödjünk a számokkal. Mert az esti program nem befejeződött: kezdődött a külpolitikai fórummal. Azt az ifjúsági klub (a járás legjobbika, de a megyei mezőnyben is kiváló, mint dicsérő oklevele tanúsítja) foglalkozása követte, s az összejövetel éjfélkor ért véget. Ilyenkor már alighanem illetlenség interjút készíteni, ezért aztán a legkevesebb közbekérdezéssel zavarom meg Lájér Józsefkei monológját. A fiatalember 1978 óta él Nyíracsádon, de mert másfél évig tanított, a gyerekek szülei révén hamar megismerte a falut.

— 1980-ban leptem meg a szakmát, a népművelőket azzal, hogy matematika—fizika szakos diplomával vállalkoztam az igazgatói teendők ellátására. „Nagy elődök” nyomdokaiba lépve, hiszen az innen elszármazott népművelők közül most hárman is a megye közművelődésének egy-egy területét irányítják. Kezdetben meglepett, mi mindent kell csinálnia egy művelődési ház-igazgatónak, de kollégánóm, Nyika Jánosné népművelési előadó, aki tíz éve intézi az intézmény adminisztrációját, pénzügyeit és a gyermekprogramokat, tapasztalataival átsegített a kezdés nehézségein. Tízéves klubvezetői gyakorlatom, meg az, hogy az iskolában napközis nevelő voltam, ugyancsak sokat segített.

— Sokat reméltem a kis csoportoktól, és nem alaptalanul: tizennégy működik belőlük, köztük a felnőttek körében igen népszerű kertbarát- és pávakör. A tervem másik pillére az iskola, a gyerekek még mindenre fogékony, és hozzáértéssel jó irányba terelhető érdeklődése, a harmadik pedig az egyes társadalmi rétegeké. Egy hétre koncentrált, de akkor színvonalas és jól összeállított programmal egyszer a nők, másszor a pedagógusok találnak kedvükre való elfoglaltságot a házban. Kezdetben sokat kellett verekednem a közművelődési törvény és a KB-határozat megvalósításáért, sokakat rá kellett vennem, hogy ne csak akkor jöjjenek el a rendezvényekre, ha meghívót kapnak, hiszen művelődni, szórakozni nem felkérésre szokás. Azt vallom, nem lehet beletörödni abba, hogy valami nem sikerül: újra és újra próbálkozni kell. Most már kezd javulni a kapcsolatom a gazdasági-társadalmi szervekkel is, amit kérnek, azt teljesítjük, érdeklődésüknek, igényeiknek megfelelő rendezvényeket szervezünk.

...

Utóirat gyanánt még el kell mondanom, hogy a minap, amikor pesti barátom kérésére szereztem két jegyet a Csokonai Színház egyik — plakátokon nem hirdetett — előadására, a nézőtérén ismerős arcokkal találkoztam. Némelyiküket a külpolitikai fórumon, a fiatalabbakat az ifjúsági klub foglalkozásán láttam Nyíracsádon. „Megvettük, ma estére az egész házat — újságolta a szünetben a tanácselnök —, és bejöttünk nyolc busszal, személygépkocsikkal, majdnem négyszázan. Ha a falunak nincs színháza, gondoltuk, jö-vünk mi.” És a csengetéskor lelkesen indul vissza a nézőtérre.

Juhani Nagy János